

CIJENA listu: U pretplatni za čitavu god. K 36—, za polugodište K 18—, izmjesečno K 9—, mje- sečno K 3·60, u malopro- daju 12 fil. pojedini broj. OGЛАШАју se u upravi lista trg Custoza 1

HRVATSKI LIST

Izlaže svaki dan u 5 sati ujutru.

"HRVATSKI LIST" izla- u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIC u Puli br. 1. Uredništvo: Sjanska ulica, br. 34. Odgovorni urednik JOSEPH HAIN u Puli. — Ruk- v pisi se ne vraćaju:

Godina IV.

Broj 904.

U Puli, subota 12. siječnja 1918.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Beč, 11. (D. u.) Službeno se javlja:
Istočno bojište.

Primirje.

Talijansko bojište;

Nikakovi bitni dogodjaji.

Poglavlja generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Berlin, 11. siječnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonaslednika Rupprechta i njemačkog prijestolonaslednika: Izjavili su se pokušaj neprijatelja, da nenadano iiza topničke priprave ujutro dne 10. o. m. južno od Yperna prodre u naše položaje. Kroz dan se je razvila živahnja topnička borba na Flandrijskoj fronti i jugozapadno od Cambrai. Između Moevresa i Marcoinga porasla je engleska topnička vatra na večer i u osvitu zore do velike žestine. I francuskoj topništvo bilo s obje strane St. Quentinu i u pojedinim odsječima između Oise i Aisne živalino.

Bojna skupina vojvode Albrechta Würtembergskoga: Istočno od Blamonta pojačana bojna djelatnost.

Istočno bojište

Ništa nova.

Macedonska i talijanska fronta:

Nema osobitih dogadjaja.

Prvi majstor glavnog sjela Ludendorff.

Mirovna pregovaranja.

Na plenarnoj sjednici, koja se obdržavala prekučar, imao je glavnu riječ načelnik ukrajinskog izaslanstva, Holubović. Za razliku od prijašnjih izvoda, proglašio je, da ukrajinsko izaslanstvo želi sveopći, pravedan mir, koji će i najmanjemu narodu priznati pravo na samoopredjeljenje. Osvrnuo se na početak primirja i mirovnih pregovora i dodaо, da samo ona vlast, koja bi bila priznata od cijele Rusije, može pregovarati u име države. Boljševike ne smatra takovima. Ustanovio se, da je ukrajinsko izaslanstvo, jednakopravno izaslanstvo, kao ono svih ostalih država, i sam je Trocki to pripoznao. Pregovori se s naše strane vode po staroj, mnogo puta oprobanoj šabloni. Tko će na pregovorima pobijediti? Sila ili pravo? Očekujemo.

: Beč, 10. (D. u.) C. kr. brzjavno-dopisni ured javlja iz Brest-Litovska: Jučer prekinuta plenarna je sjednica danas, prije podne u 11 sati pod predsjedanjem državnog tajnika dra. v. Kühlmann nastavljena. Kao prvi se je govornik javio predsjednik ukrajinskog izaslanstva, tajnik za trgovinu i industriju, Holubović, koji je izveo ovo: "Stovane gospodje i gospodo! Ratom iscrpljeni i izmoreni narodi čeznu za mirem. U toj su čežnji za mirem zastupnici demokratske Rusije, ne osvrnući se na napadaje sa strane jednoga dijela ruskoga društva i novinstva, smjelo prekoracili strijeljačke jarke zaračenih vlasti, kako bi, ne na bojištu krviju i željezom, nego putem prijateljskog sporazumka između naroda postigli za čitav svijet žudjeni sveopći mir. Izakako su bili započeli mirovni pregovori i objavljena bila načela mire, potpunim je pravom došlo do desetdnevne stanke, kako bi se time državama, koje dosad nisu prisustvovali kod mirovnih pregovora, pružila mogućnost, da i ove pristupe. Naša je država, ukrajinska pučka republika, koje je narod bio uvijek spremna za mir, odgovorila prva na njihov poziv. Izakako je trećom, univerzalno-ukrajinskom središnjom radom od 7./20. studenoga bio odredjen državni njezin položaj, dolazi ukrajinska republika u sadašnji trenutak opet do svog medjunarodnog opstanka, koji je prije više od 240 godina bila izgubila, i nastupa sad u potpunom opsegu u medjunarodne odnose sna temelju prava, koja joj pripadaju. Na osnovu gornjeg prikaza smatra generalno tajništvo i vlast ukrajinske pučke republike za pravo, da kod sadašnjih mirovnih pregovaranja zauzme samostalan položaj, te se časti vladama ovdje zastupnih vlasti uručiti ovu notu: Vlast ukrajinske pučke republike i generalno tajništvo daje ovime svim zaračenim i neutralnim državama na znanje ovo: Trećom ukrajinskom univerzalnom središnjom radom od 7./20. studenoga 1917 proglašena

bje ukrajinska pučka republika. Tim državnim činom odredjen je medjunarodni državno-pravni položaj potonje. Idući za ustanovljenjem federalnog saveza svih naroda, koji se u dani momenat nalaze u teritoriju bivšeg ruskoga carstva, zapadjeva ukrajinska pučka republika po generalnom tajništvu samostalne, medjunarodne državno-pravne odnose sive do tle, dok se ne sastavi zajednička savezna vlast i dok se ne urede medjunarodna državno-pravna pitanja glede zastupanja između ukrajinske pučke republike s jedne, i savezne vlade budućeg saveza država s druge strane. Generalno tajništvo drži ovime neophodno potrebitim, da sve države i narode na svijetu obavijesti o držanju ukrajinske pučke republike naprama mirovnim pregovaranjima, koja započinju ovih dana u Brest-Litovsku između zastupnika vijeća pučkih povjerenika s jedne, te između vlasti onih vlasti, koje vode rat proti proti Rusiji, s druge strane. Ukrainska središnja rada smatra neophodno potrebitim, da se odmah iz proglašenja ukrajinske republike povede u mirovnom pitanju aktivnu politiku. Generalno tajništvo naglašuje, da su zastupnici vijeća pučkih povjerenika potpisali bill sveopće primjere na svoju ruku i bez svakog sporazumka s ukrajinskom pučkom republikom, te izjavljuju u ime ukrajinske pučke demokracije: Sveukupna demokracija ukrajinske države teži za dokrajčanjem rata na svijetu. Ona želi mir između svih snažnih vlasti, sveopći mir. Mir, koji se imade sklopiti, mora biti demokratičan. On mora i najmanjem narodu i svakoj državi zajamčiti potpuno, neograničeno, narodnosno pravo samoodređivanja. Da se omogući pravi izražaj volje naroda, moraju se stvoriti primjereni jamstva. Ma bila kakova aneksija bez sporazumka sa pučanstvom jest nedopustiva. Isto je tako nedopustiva ma bila kakova ratna odšteta pod na bilo kojim oblikom. Malenim narodima i državama, koje su uslijed rata pretrpije bile znatnu štetu ili opustošenje, mora se prama pravilina, koja se imaju izraditi na mirovnom kongresu, pružiti materijalna pomoć. Ukrainskoj će se pukoj republici morati dozvoliti, da poput svih ostalih vlasti uzmoguće sudjelovati kod svih mirovnih rasprava i konferencija. Vlast se vijeća pučkih povjerenika ne proteže na ukrajinsku pučku republiku. Mir, koji bi niknuo iz pregovora, bit će po Ukrajinice samo tad obvezatan, budu li prilivačeni i potpisani uvjeti ovoga mira po vlasti ukrajinske pučke republike. U ime sveukupne Rusije može sklopiti mir samo ona vlast, i to isključivo savezna vlast, koju bi priznale sve republike i državno organizovana područja Rusije. Ne će li se tekova vlast u skorije vrijeme moći ustanoviti, to može ovaj mir sklopiti samo složno zastupstvo onih republika i područja. Generalno topništvo Ukraine teži za što moguće bržim ostvarenjem toga sveopćega mira i izražava nadu, da će konačno rješenje mirovnog pitanja uslijediti na medjunarodnom kongresu, te vlasti ukrajinske pučke republike poziva sve zaračene, da izašalju na nj svoje zastupnike.

Predsjednik dr. v. Kühlmann uzima živahnim interesom na znanje izvode predsjednika ukrajinskog izaslanstva i predlaže, da se ukrajinska nota kao važan historijski dokument uvrsti medju spise kongresa, izjavlja, da zastupnici savezničkih vlasti pozdravljaju pridošle ukrajinske zastupnike te si pridržaje da izjavi svoje mišljenje o pojedinim izvodima ukrajinskog izaslanstva. Dr. v. Kühlmann upitao je iza toga predsjednika ruskog izaslanstva, da li kani on i njegovo izaslanstvo još i nadalje diplomatski ovdje zastupati stvar sveukupne Rusije. Pučki je povjerenik za izvanjske poslove, Trocki, odgovorio, e rusko izaslanstvo, poznavajući notu generalnog tajništva ukrajinske pučke republike, izjavlja, da u potpunom sporazumku sa načelnim priznavanjem prava samoodređivanja svakoga naroda do njegovog potpunog otcijsenja ne nalazi nikakove zaprijeke glede sudjelovanja ukrajinskog izaslanstva kod mirovnih pregovora. Na tu izjavu nadovezuje dugu raspravu, koja se dade stegnuti u pitanje, da li ukrajinsko izaslanstvo predočuje pododio ruskog izaslanstva, ili pak, da li se u diplomatskom pogledu imade s njim postupati kao sa izaslanstvom samostalne države. Trocki izjavlja, da on to pitanje smatra riješenim, pošto ukrajinsko izaslanstvo nastupa ovdje kao samostalno izaslanstvo, pošto je to zastupstvo. Ukraine sa strane izaslanstva priznato i pošto ne bje ni sa koje strane stavljen drugi koji predlog. Predsjednik se je ukrajinskog izaslanstva zahtvio Trockomu za nje-

govu izjavu, pošto se time ustanavljuje, da ukrajinsko rusko izaslanstvo sačinjavaju dva odijeljena, samostalna izaslanstva iste stranke.

Iz Rusije.

Zadaci ustavotvorne skupštine. — Boljševici na jugu poraženi. — Ukinuo ruskog narodnog duga. — Ruske novine za sje- mačku braću. — Ruska trgovina. — Gradjanски rat traže dalje. — "Njemačko i austrijske bestidne laži". — Ukrainska proti boljševicima.

: Ženeva, 10. (D. u.) Claude Arret, petrogradski dopisnik lista "Petit Parisien", brzjavlja: Znadem iz pouzdanog vreda, da se je Trocki kod odlaska u Brest-Litovsk s umirenjem izjavio o Ukrainski. Ukrainski su se socijalno-revolucionarni članovi ustavotvorne skupštine složili sa socijalnim revolucionarima, koji su u savezu sa maksimalistima, glede zajedničkog programa djelovanja, i to na ovoj osnovi: Priznanje federalne republike u Rusiji i priznaje vlasti sovjeta po ustavotvornoj skupštini. Zadace ove posljednje da je sastav osnova ruske politike, supotpis mirovnog ugovora, odobrenje zemljopisno političkih odredaba, zapljenja banaka i nadzor nad radnicima, kao i ukinuće svih unutrašnjih i izvanjskih državnih dugova. Nakon rješenja će ovih pitanja biti ustavotvorna skupština raspушtena, i u svakoj će se sile neovisnoj državi imati svaka federativna pojedinačna država birati svoju narodnu ustavotvornu skupštinu. Socijalni revolucionari desnice i središta sa žalošću konstatuju otpad Ukraine.

: Amsterdam, 10. (D. u.) Petrogradska privatna brzjavka lista "Allehandra" javlja, da je buknuo gradjanški rat. Boljševici su pretrpjeli na jugozapadnoj fronti poraz. Kozaci su zapljenili četiri topa i tri puščana stroja. Bitka pred Harkovom traje i dalje.

: Amsterdam, 10. (D. u.) Reuter javlja iz Londona: Petrogradski dopisnik lista "Manchester Guardian" priopćuje sa danom 8. siječnja: Pučko povjerenstvo kani ovih dana izdati dekret, kojim se uklida ruskii narodni dug. Dopisnik izjavlja, da će taj dekret sadržati ovo: 1. Svi su zajmovi i vrijednosni papiri, koji se nalaze u rukama inozemaca ili u Rusiji, nevaljani. 2. Zajmovi i vrijednosni papiri u posjedu ruskih podanika, koji posjeduju glavnici veću od 10.000 rubalja, jesu nevaljani. 3. Zajmovi i vrijednosni papiri u posjedu ruskih podanika, koji u ruske zajmove nijesu uložili bili više od 1000 rubalja, bit će ukrinačeni sa 5 postotaka od nominalne vrijednosti, oni, koji posjeduju 10.000 rubalja, bit će isplaćeni sa 3 postotka. 4. Radnici i seljaci, koji su u posjedu ruskih zajmova i vrijednosnih papira u vrijednosti od 100 rubalja, mogu ih prodati državi uz 75 postotaka nominalne vrijednosti, a oni koji posjeduju 600 rubalja uz 70 postotaka.

Berlin, 9. Listu "Kreuzzeltung" pišu iz Kopenhagena: Zanimiv je svakako slučaj, što od kratkoga vremena ovamo izlaze u Petrogradu novine, koje pučki povjerenici sami izdaju i uređuju, ali u njemačkom jeziku; samo naslov je tih novina štampan ruski i njemački te glasi: "Bakija, glasilo ruske revolucionarne radničke, vojničke i seljačke vlasti, odredjena za besplatno proširivanje medju njemačkom braćom". Tim je novinama bez sumnje zadaća, da proširuju ideje i shvaćanja boljševika.

Stockholm, 9. "Novaja Žizn" priopćuje zanimiv razgovor sa pučkim povjerenikom Lünenčarskim o budućoj boljševičkoj trgovackoj politici. Pučki su povjerenici namjeravali, da prepuste američkim trgovcima probitačne koncesije na deset godina, uslijed česa bi mogli ovi zaslužiti lijep novac. Amerika bi za to imala dozvoliti velike zajmove. Ruska bi izvanjska trgovina imala postati monopolom, no kako bi se ta osnova imala provesti, nije još konačno riješeno. Kod toga bi se imalo zapravo raditi o izmjeničnoj trgovini bez obzira na novčanu vrijednost. Švedska da je na toj osnovi već ponudila dopremu. Gradjansko novinstvo prigovara toj osnovi, veleći, za što bi inozemni kapitalisti smjeli izrabljivati prirodne sile Rusije, koje bi time bile uskraćene ruskim kapitalistima.

Amsterdam, 9. Prema ovdješnjem jednom listu javlja list "Times" iz Petrograda: Gradjanški rat u južnoj Rusiji traje i nadalje, premda se govori, da je Kaledin predložio bio primirje pod uvjetom, neka boljševici dadu prijeporna pitanja istražiti po odboru i odmah sazvati ustavotvornu skupštinu. S druge se strane javlja, da su se donski Kozaci i Ukraineri složili glede me-

dusobne pripomoći. Prema brzovacu je nekoga zapovjednika boljševičkih četa položaj veoma ozbiljan. Kaledin i Kornilov napreduju prema Harkovu i Vorenežu. Kod postaje je Riketova došlo do žestoke borbe između boljševika i Kozaka; kod Iekaterinoslava traje boj već pet dana. U Novom Cerkasku sastavljaju se nove čete izbjegunaca iz Petrograda i Moskve.

Petrograd, 9. (Havas.) Pučki povjerenici priopćuju u listu „Izvestija“ njemačkim jezikom članak pod naslovom: „Krinka je pala“. Članak bi se imao porazdijeliti među njemačke vojnike na ruskoj fronti. U njemu se među ostalim veli: „Sklopi li njemačka vlada častan i demokratski mir sa Rusijom, i izjavlji li se spremnom, da na istom temelju utanaci sveoptiči mir, to engleska i francuska vlada ne bi mogle nastaviti rata. No u poluslužbenoj skupštini ruskim izaslanicima predloženi su uvjeti pokazali, da su sva njemačka i austrijska raspravljanja o demokratskom miru bestidne laži“. Proglas završuje pozivom na njemačke vojnike, neka se ne daju upotrebljavati kao plaćenici proti ruskoj radničkoj revoluciji i neka potpomažu druge narode u pravu samodredjivanja, ako zaista žele sveopći mir.

Stockholm, 11. (D. u.) Ukrainski ured za informacije priopćuje odgovor generalnog tajništva ukrajinske republike izaslanstvu vijeća pučkih povjerenika Velike Rusije. Generalno tajništvo nazrijeva u izaslanstvu držkost pučkih povjerenika, koji hoće da vode ukrajinsko izaslanstvo. Generalno tajništvo podaje nezadovoljnim russkim elementima u Ukrajini zgodu, da se zapute u Veliku Rusiju, te razoružaju anarhističkim duhom zadnjene velikoruske vojnike, koji su htjeli zanjeti bratouzbilački boj u Ukrajini. Nakon rasuta fronte i dezertacije po boljševicima podržavanje je jedinstvene fronte nemoguće. Ukrainske su čete bile povučene sa sjeverozapadne fronte, a jugozapadna i rumunjska fronta ujedinjena.

* Zast. kuća. „Slov. Narod“ Javila, da je austrijska zast. kuća sazvana za 22. siječnja, izabrat će najprije novog predsjednika na mjesto pokojnog zast. Pernstorfera i će nato rasprljati o prešnjim interpelacijama glede mirovnih pregovora u Brestu Litovskom. Interpelacije će pounijeti Česi, Jugoslaveni i Ukraineri. Za interpelacijama dolazi na red osnova o ratnom poslu. U veljači vršit će se proračunska debata.

* Rat na moru. Wolffov ured priopćuje službeno sa danom 10. siječnja: Novi usplesi podmornica u Sredozemnom moru: 12 parobroda sa 36.000 brutto-reg. tona.

* Iz Francuske komore. Prema vijesti je „Agence Havas“ kazao predsjednik Dubois kod otvorenja sjednice francuskog senata: Ovdina je 1917. nagomilanim već u Francuskoj bolovima dodala još i nov težak teret nevolje i tuge, a da nije donijela mira. Močnoj pomoći Sjeverne Amerike stoji sučelice ruski otpad. Ovaj opterećuje francusku za godinu 1918., upravo tako teškim žrtvama, kako je to učinila bila godina 1914. i traži od nje iza tri godine mnogih žrtava ponovna junaštva na Marni i kod Verduna. Dubois je kazao: Otpad je Rusije najveći u svjetskoj povijesti. Francuska nema više vremena, da odgadja pobedu.

* Iz Španjolske. Iz Madrida brzovajljuju sa danom 10. siječnja: Kralj je opet potpisao dekret, kojim se raspisuju kortesa i određuju novi izbori na dan 24. veljače.

* Saziv austrijske zastupničke kuće. Pisarna zastupnika Hausera počela je 11. o. m. razaslijati pozive za plenarnu sjednicu, koja će se obdržavati dne 22. siječnja. Na dnevnom je redu kao jedina točka izvješće zdravstvenog odbora o dalnjem liječenju u ratu ranjenih vojničkih osoba.

* Žensko izborno pravo u Engleskoj. Gornja je kuća prihvatala odredbu glede reforme izbornog prava, koje podijeljuje ženskinjama izborno pravo.

* Jedna važna usporedba. Dopishi ured saopćuje: „Predsjednik je egipatskog narodnog odbora predao Wolffovom uredu proglašenje na predsjednika mirovnog kongresa u Brest-Litovsku, u kojem suvačaju u Berlinu sakupljeni članovi egipatske narodne stranke pozornost kongresa na potrebu, da se Egipt oslobođi i prizna kongres narodnosti. Oslobođenje je Egipta to potrebbitje, što se neutralnost Sueskog kanala ne može ostvariti, dogod Engleska drži u rukama Egipt“. — Kako bi važnije bilo, a i korisnije, moralnije, kulturnije, kad bi, recimo, ta vijest počinjala ovako: Predsjednik je češkoga svaza predao našim mjerodavnim krugovima manifest češkoga naroda, da ga prosljede mirovnoj konferenciji. — Naravno. Egipt je našim gospardima mnogo više na srcu, nego li Češka, dotično češki narod. Naravno. Prije negoli ideš mesti tadiju kuću, pogledaj, da li si dobro pomeo u svojoj i pred svojim pragom.

Rusija.

Sve što se više o Rusiji piše, to postaje ta zemlja to više neshvatljivom, tajanstvenom, zagötvenom. Mi gledamo danas, kako se ta jedina silna i moguća država kotrlja nizbrdice, kako se cijepa, vidimo, kako gubi na ugledu, kako je nestaje. I nije nam ugodno. Čuvena ruskog revolucije, o kojoj se govorilo i pišalo, da je svršila bez krvoproljeća, da se zbila kao čudo, danas nije više nekravom, nije više nikakovim čudom. Potekla je kao i sve revolucije u svijetovnoj povijesti, pretrpjela je ono, što je bilo pretrpjela i Francuska i Engleska, a još nije njezin razvoj dovršen. Kojiko je sudjelovalo pri njoj sposobnih muževa svih struja i stranaka, svih staleža, koliko se imena spomenulo, a o mnogim i mnogim se govorilo, kao o velikim muževima, koji će svojom nadarenošću spasiti rusku revoluciju i podržati na visini snagu velike ruske države. Čekalo se i Napoleona, koji će svojom osobom nadahnuti ruskog vojsku jakim duhom i povesti je u boj proti izvanjskom neprijatelju. I sad se čekalo, da će taj Napoleon biti Kerenski, sad Kornilov, sad opet Kaledin. Čekalo se na ruskog junaka, Iliju Muromača, koji će doći, i spasitiće Rusiju. Ali kao da ruska zemlja nije katra, da rodi čovjeka, koji bi bio ono, što je bio korzikanski pustolov. I Kornilov i Kerenski su bili, barem ih je sa pozornice dogradnja nestalo. I Kaledin je nemoćan. Skrajnji su socijaliste, boljševici ili maksimalisti pobijedili. Svom bezobzirnošću potjerali su prijašnju vladu, pozavljali ministre, poubijali generale. Vojska se je rasplala. Boljševici su započeli mirovnu pregovaranja, i postavili svoje mirovne uvjete. Centralne su vlasti prilivatile ponudu gledje primirja i mirovnih pregovora, ali su ruskog mirovne uvjete preinačili, tako, da su se ruskog izaslanici morali odreći nekih svojih uvjeta i zahtjeva, Jesu li htjeli da nastave započeta pregovaranja. Na sve su prisilili. To je neto, što se ni na koji način protinuli ne da, jer u tom pristajanju nalazi se toliko protuslovija sa svim onim proglašima, izjavama i zahtjevima, što su samo dan prije postavili. U tom pristajanju kao da se jasno izražuje odricanje svih onih ultrademokratskih načela, koja su boljševici bili postavili za bazu mirovnih pregovora. Iz posebnih se izvještaja, što su nam službeno snopčeni bili, razabire da je, da se niko između ruskih izaslanika, pa ni Trockij, nije ni jednom riječu osvrnuo na govore naših izaslanika. Samo nijemo pristajanje i odobravanje. I baš to nijemo pristajanje, koje nam se na prvi pogled čini znakom posvemašne slaboće, možda uistinu ne izgleda tako. Dok su se pl. Kühlmann i grof Czernin na daleko i široko upustili u razglabanja, koja još više nalikuju na prijetnje, Rusi su ostali nijemi. Kad ne bi ovdje bilo glasovitog komesara Trockog, čovjek bi pomislio, da su Rusi izgubili svu svoju otpornu snagu, te da su možda zaujimili uslijed navala dokaza sa strane naših izaslanika. Ali Trockij, ta poznata i razgovorna ličnost, koja nikad ni uistupi, i koji se pred par dana prijetio svim imperialistima svijeta, dakle i austrijskim i njemačkim, taj je Trockij ovjde ušutio. Ali se za to ne smije uistvrditi, da je ta šutnja posljednja njihova riječ, i da znači pristajanje uza sve uvjete centralnih vlasti. Sigurni smo, da će Trockij još govoriti. I on će govoriti, ostane li dosljedan svojim principima, protiv zahtjeva središnjih vlasti, i već za to, mogu da nadodiju nova iznenađenja, možda i slomi i prekinuće mirovnih pregovora. To je već naglasio i pl. Kühlmann. U tom bi se slučaju mogao rat nastaviti, i to takodjer i na ruskoj fronti, sa svim, kako kaže pl. Kühlmann, svojim teškim posljedicama. Što bi onda Rusija, i da li je ona u stanju da rat nastavi dalje? Grof je Czernin govorio samo o posebnom miru sa Rusijom, koji je još moguć, dakle s antantom će se ratovati u svakom slučaju dalje. Nastaje pitanje, da li bi Rusija bila kadra, da prisili središnje vlasti, neka ove prihvate njezine uvjete. Trockij je još pred par dana govorio, da se ne radi o miru „uz svaku cijenu“, dakle o „bez odlaska na rat“ miru, nego da Rusija želi samo pravedan mir. Taj pravedan mir sigurno bi morao da odgovara ruskim mirovnim uvjetima i demokratskim načelima sadašnje ruske vlade. Kad bi međutim središnje vlasti zahtjevale samo oživotvojenje svojih zahtjeva, a odbile ruske zahtjeve, da li bi u tom slučaju Rusija mogla da započne nova neprijateljstva. Položaj bi se onda u Rusiji nenadano razjasnio. Uvidjelo bi se, koliko uplije učinak vlasta, i da li bi joj sada pošlo za rukom da uspostavi vojsku, i da tu vojsku pošalje u boj. Uvidjelo bi se, što se zapravo događa u unutrašnjosti Rusije, gdje još danas vrije. I Trockij bi i Lenin bili prisiljeni, da pokažu svoje pravilice, bez krinke, i da otvoreno ili se odreknu svih svojih zahtjeva ili pak stupi u borbu za njih i u rat proti središnjim vlastima. U Rusiji su barem do danas pokazali gvozdenu šaku. Hoće li im to uspjeti i vani? Opet stojimo pred važnim dogadjajima: Grof Czernin i pl. Kühlmann izjavili su jasno izaslanicima ruske vlade, što

želete i za čim idu vlasti središnjih vlasti. Za tu im iskrenu riječ moraju i boljševici biti iz puno- duše zahvalni.

Političke vijesti.

Klevetanje Čeha.

Načelnik „Češkoga Svaza“, zastupnik Stanek, stazio je u ime Svaza na ministarskog predsjednika i domobranskog ministra upit, koji glasi: Sadržina skoro svih odlomaka upita gg. zast. Schürffa i drugova, koji se tiče nastupa Čeha u svjetskom ratu, je skoro samo prepis optužnice proti dr. Kramaru, dr. Rašinu, ravnatelju Preisu i drugovima, predloženih c. k. vojničkom судu. Tim je upitom doslo optužnica u javnost, koja može da sudi o vrijednosti ovih optužbi. Tekar sada je javnosti i juridičkoj znanosti moguće, da si stvoriti mnenje o optužnicu. Taj upit zahtjeva niti još i objektivni dopunak. Stoga potpisani pitanju: 1. Je li vlast voljna predložiti zastupničkoj kući sve osude, izrečene proti vojničkim osobama u ratnom području te osude proglašene za vrijeme rata od vojničkih sudova proti civilnim osobama? 3. Hoće li vlast predložiti potpunu listu svih interniranih i konfiničnih onih, koji su označeni sa „p. v.“ ili „p. u.“ ili drukčije, svih onih, koji su bili izgnani iz svojih obitavališta te svih onih osoba, koje su u taborima za internirane usmrćene ili su čamom umrle. 4. Da li je vlast pripravljena predložiti zastupničkoj kući imena i obitavalište svih osoba, koje su bez osude usmrćene? 5. Hoće li vlast izdati iskaz svih palih, mrtvih, ranjenih, zarobljenih i u bolnicama uslijed rana umrlih vojnika i to u svim spomenutim slučajevima od 1. do 5. uređeno po narodnostima? 6. Je li vlast pripravljena predložiti zbornici sv. tajne odredbe i na redne upravnih oblasti u Austro-Ugarskoj?

Njemačka neovisna socijalna demokracija.

„Frankfurter Zeitung“ primila je od „Socijalističke korespondencije“ slijedeće saopćenje: Dok su vojnički zastupnici Njemačke nastojali u Brest-Litovskom, da preduvjeđe za mir stvore time, da pregovaraju o primirju te se je njemačka vlast izjavila pripravnom, da na temelju predloga ruskih vojničkih i radničkih vijeća započme pregovaranja o miru, nije imala njemačka neovisna socijalna demokracija nikakve druge veće brige, do te, kako bi se mogao osuđiti mir sa Rusijom. O tome dobivamo iz posve nepobitnih vreda u Stockholmu bez sumnje točne vijesti, iz kojih za danas vadišmo slijedeće: „Za božićnih blagdana primište boljševici od vodja njemačke neovisne socijalne demokracije prešnu opomenu, neka mirovna pregovaranja odgode, jer da se stvari u Njemačkoj razvijaju u njihovom t. j. u revolucionarnom smjeru. Sklopjene posebnog mira medju Rusijom i Njemačkom, da bi trebalo zabaciti, ijer bi poseban mir mogao štetiti spomenutom razvoju stvari u Njemačkoj i pojačati vladajuće slojeve u istoj“.

Domaće vijesti.

Aprovizacija. Kako se s dobro upućene strane saznaje, dijelit će se ovaj mjesec uslijed nestasice brašna sniženi obrok po 3 kg bijelog brašna po iskaznicu, i po mogućnosti po 1 kg brašna za polentu (gris). U slučaju da pravodobno prispije i nova pošiljska brašna, dijelit će preostatak u grisu.

Poraba električne struje. C. kr. povjerenik ratne luke kao općinski upravitelj, smatra se prisiljenim da upozori potrošnike električne struje, da ustanje što je više moguće svoj potrošak, sa gledje na veoma malenu količinu sировa ulja, koje je još na raspolaganje. Osobito upozorava se vlasnike javnih prometnih lokala da potpuno obustave izvanjsku rasvjetu i reklame, tako isto kavane i krčme da ustanje rasvjetu na prijeku potrebu. C. kr. povjerenik ratne luke obraća se izvjesno gradjanstvu, da se potpuno ravna po ovom oglasu, koga proizvodi današnje ratne prilike, inače morati će narediti potpunu obustavu električne struje onim potrošnicima koji budu nastavljali upotrebljavati električnu struju preko mjere. Pregledava je povjerenica pojedinim namještenicima gradske električne tvornice, koji će pregledavati svaku toliko na koji se način upotrebljava električna struja da mogu prikazati načine prijedloge. C. kr. povjerenik ratne luke Hohenbruck.

Mlodari za našu srednju školu u Puli. Sa kupljeno po dječaku Antunu Segota među našim bježuncima u kotaru hustopečkom u Moravskoj K 128. — uz popratno pismo, koje donosimo bez preinake, uz jedino nekoliko gramatičkih i stilističkih popravaka, koje svjedoči o mišljenju naših Istrana-bježunaca, koji su daleko u plodnim moravskim ravnicama mnogo navučli: Slavno Uredništvo „Hrvatskog lista“ Pula. Primiti sređeni pozdrav od svih

naših i vaših bježunci, koji se nalaze u ketaru Hustopecu i Vam želimo sretnu novu godinu, ali mi tužni mnogo i teško čekamo na povratak u milu nam domovinu. Uvijek jedan drugoga pitamo, gdjegod se sastanemo, kad ćemo se povratiti. Nijesmo ni mislili više dočekati ovu godinu u ledenoj ovoj zemlji, i velika nas je nevolja, nestašica i zima našla u tujem kraju. Sve je zagrnutno, i polja i šume s bijelim snijegom do pol metra visoko, a drva imamo veoma malo, ugljena i muke pak još manje. Naša su nam mala djeca gola i bosa, a još skaču po debelom snijegu i bježe u školu. Majka veli, ne idu u školu, sledit će se po putu, a mali joj djetak odgovara, ja se ne bojam zime, hoću u školu, da ne budem bez glave, kao što su naši pradjadi (predidi) bili bez škole, i bez budućnosti. Već se dvije i pol godine nalazimo izvan naše drage domovine, i čim smo dalje od nje, tim topilja je naša ljubav k njoj, tim čutimo strastvenje krasotu našeg sladkozvučnog jezika materinjskog. U tujini naučili smo se poštivali svoje, i ovdje smo upoznali vrijednost škole. Oni stari, koji su kod kuće teška srca slali unuke u školu, žale i zada, što je nijesu pohadiali. Koliko se toga preokrenulo u našemu mišljenju! Sada znamo po sebi, da je „nevolja gola, najbolja škola“, i nas je nevolja naučila shvaćati značenje škole i kulture. Svi smo darovatelji seljaci iz okolice puljake. Mi znamo, kako je naša zadača velika. Mi smo pišioni i ugošteni u toj strani. Mi smo se našli u Pulu, i mi hoćemo da se naša djeca ne izgube u tujim školama, kako je to dosada bilo. Mi hoćemo da naša djeca ostanu sinci vjerni Jugoslavenstvu. Na prijed za jugoslavenske škole. Prinose je sakupio Ante Segota iz Segotići, sada u Velikim Hostebradkama u Moravskoj. Darovaše: po K 10: Mihal Bulčić, iz Pavlčini, koji je uvijek bio od svojih mladih dana za naš jugoslavenski narod radio, Josip Segota iz Segotići, Josip Ciliga iz Segotići, Luca Bulčić i Fuma Bulčić iz Pavlčini i Jakov Segota iz Segotići; po K 5: Paškvalin Peruško iz Peruški, Marija Peruško iz Segotići, Foca Bulčić iz Pavlčini, Ante Segota iz Segotići, Marija Segota iz Segotići i Antun Peruško iz Stancije svetoga Ilije; po K 3: Fuma Peruško, Marija Sumberac i Marija Peruško iz Segotići, Luca Peruško iz Peruški i Marija Peruško iz Jovići; po K 2: Fuma Peruško iz Peruški, Antun Segota iz Jovići, Luca Peruško i Marija Peruško Zblja iz Segotići, Kata Bulčić, Marija Bulčić i Josip Kostešić iz Kavranu i Antun Paus i Ivan Kuhar iz Krnice. Evala svim plemenitim darovateljima, a našem vrom sabiraču kličemo radosni: Živio! Naprijed za našu narodnu školu!

Sakupljeno po gospodjici Dinko Pališka u Rijendi K 77.— Darovaše: po K 12: Dinko Pališka, posjednik, Marko Zupčić, trgovac; po K 10: Jakov Kos posjednik, Josip Pališka trgovac, Lovre Dimulić veleposjednik, Rogočana; po K 4: Ivan Pališka, Sime Dušman, Marija Dušman; po K 3: Ivan Kos-Kaldo; po K 2: Marija Škopac, Marija Pališka, Tonka Pališka, Dinko Pališka, Dragutin Pališka; po 50 para: Mate, Josip, Milan, Branko i Radoslava Pališka, Dragica Škopac.

Sakupljeno po našim požrtvovnim momcima, gg. Mati Šilovo, Ivanu Strkalju Antu Stambuku, i Urošu Marčiću, u bolnici ratne mornarice i njezinoj podružici K 412. (Prije K 1466-90, ukupno K 1878-90.) Sakupljeno po gg. Antunu Rocce i Josipu Stražiću, među našom momčadi na Nj. V. brodu „Csepel“ K 126.— (Prije K 135.—, ukupno K 261.) — Na predlog gosp. Stevana Petrića, sakupljeno je po gosp. Pericu Pau u kavani „Narodnog Dom“ K 80.— Dalje je položila momčad sa Nj. Vel. broda „Stephanie“ K 26.— (Prije K 1609.30, ukupno K 1635.30.—, ukupno K 867.—; zadnji iskaz K 39.432.99; sveukupno K 40.299.99. Živiljeli hvalevrijedni darovatelji! Naprijed za našu srednju školu!

Ča pravi Franina. Va bregě je sneg. I to on veli, kako lanjsko zimo, da se ni s kuće ne more. Sedim večer za ognjišton, kad tèr kad pride k meni kum Jurina, i onput pretresamo ca je bilo, ča je, i ča će biti. Bilo bi to i lepe večeri, da bi čovek bil kontent, da bi imel samo tu škrb, da se porazgovori, kako će mu preje vreme proći. Al danas ni takò. Kum se Jurina tuži, da njega sve to već bole križa, da se vavek ni zdvignit ne more. Ubog! Ima sina, Jurinu, Jurinovo je, pravo Jurinovo dete, al Bog zna, kade je sad. Ne piše. I Jurina je va škrbe. I tako nam teške misli sve to bolje pritišču mozak, kako velike teške hribi. I ni pravega vesela. Sedimo tako pol ognjišta, gledamo jedan drugog, čekamo, ki će prvi progovorit i grijemno naše kosti i našu staru velu bukaletu. I kad ono, ča se na ognjištu va bukalete blešteo i grjalo, pride va naše žile, rastera nam malo smrz-

nutu krv, i usta nam se opru. Onput pozabimo i na nevolje, ča na nas padaju, i pretresamo. Če bit tu s nasin narodom, kad skonča vojska bolje, ali ne će. Svaka mat, ka ima i ka nema malih otrok, pravi sad: ko ne misli pokle vojske, bolje biti, bolje da poginemo i da se za vavek zatare naš rod i naše koleno. Teška kletva, i ja je ne bih izustil, al plač te žene i kletva je na mestu. Samo ona razumè, ča pati. Samo ona zna svoje muke, kad po snegu nosi drevlje, a bosi prsti njoj se iz razderanog opaska vide. Samo ona zna ča će reć, ne imet va kuće nikore kruha, ne imet decu u što ni obuć, ni obut, a vani sve samo sneg i led. I onput joj pride na usta ona teška kletva: umreti. Ale ne, još ne umreti, još ima ufanja, da će se sve popravit, da će bolje biti, da će se on, njen muž vrnit, i to je još nosi i na nogah drži. I to raspredamo s Jurinom. Al još, još je toga, ča raspredamo. Govorimo, kako bi se dalo po Istri napraviti i to i ono, kako bi moglo bit već škoj, već vilijeti, već plisnenih, kako bi se dalo iz Istre napraviti lepo i bogato zemljo. I Jurina je još vavek zagrejan za to. Ne more pozabiti „Našu Slogu“, spominja, kako onput ni bilo sve te kuge, kako je onput on, a i ja bili živ, zdrav, kontent. I doma je imel sina, a sad Bog sam zna, kade je. Ma pravi: — Kume Franina, vruj, Bog zna, zašto je na svet to zlo poslat. Vruj, gledaj: vojska jo prišla. Teško je nosimo. I ja patim, i ti, i on drugi, i svi. Vruj, da vojska ni prinesla samo velo more zla, nego i mnogo lepih stvari. Vruj, i ne zameri. Znaš, teško je. I ja va srcu vidi, kako je teško misliti, da je vojska prinesla čagod dobitoga. Svi vide samo krv i krv, samo smrt. Vavek se govori, kako je tega al onega raznesia granata, kako je ta al on od gladi poginul. Al reci mi, Franina, kako bi mi mogli danas videti, kakova nan se krivica dela, kad se samo vazme naše ljudi, i se ih šalje, kud za vazda gre se, a on, ubog čovek, ne zna, ni zač, ni nač, samo mu prave, bež i on gre. A reci, Franina, a ni to i po Bogu pravo, da svaki čovek i svaki narod bude sam gospodar od svojega. Dosti je već dosti tega. Vani je bura, sneg brije, kasna je već noć, a ja san va kuće bez svetla. Ustrpite se za drugi put, da vam povem, ča lepšega, danas ne morem. Neka teška tuga mi je na srcu. Bog vas blagoslov. Vaš Franina.

Javna zahvala,

koju ovime izražujem vrhom liječniku gosp. Dr. Karabaču za njegov trud, zauzimanje i odlično liječenje u vrijeme moje teške bolesti u pokrajinskoj bolnici u Puli, nek bude znak moje iskrene harnosti i odanosti.

Budi ovime takodjer izrečena srdačna hvala časnoj sestri Poloniji, koja je budnim okom pratila razvitak moje bolesti, te se uvelike skribila oko mog brzog ozdravljenja.

Svima od srca hvala!

Pula, dne 11. siječnja 1918.

Dragutin De Prato, učitelj.

Dopisi iz Istre.

Iz Mrčane. Naša pošta. — Malo vremena iza evakuacije, evakuirali nam i poštanski ured, t. j. poštanski je ured u Mrčani prestao djelovati. Ostadosmo bez pošte. No, vratili se, a i vraćaju se naši bježunci, pa bi pravo bilo, da nam se povrati i poštanski ured. To nam je nužna potreba! Naši nam slnovi i ocici, brača i prijatelji pišu sa bojišta, ali mnogi njihov pozdrav, mnoge njihove želje ne dopru do nas, jer nemamo pošte. Pisma adresirana za Mrčanu dodaju do Vodnjana i tu: stoj! leži! dok ne dodje tko po te: Što se sada dogodi! Nekoja pisma stignu po prijateljima sretno u Mrčanu k svome cilju, nekoja budu putem po osobnim neprijateljima iz zlobe uništena, a mnoga će možda zastarjela pisma svršiti u košu vodnjanske pošte. A ti, sirotina majko i bolesni oče, čekaj i čekaj, i još dugo možeš kod kuće čekati glasove tvog sina sa bojnih poljana! Vodnjan je naš najbliži poštanski ured, a taj nam je udaljen 9 kilometara i Devet kilometara do najbliže pošte! Koliko li vremena izgubi, a kolikog li troška imade čovjek iz Mrčane, koji imade posla na poštanskem uredu u Vodnjalu! Mora da za to izgubi čitav jedan dan! A svatko ni ne može u Vodnjan. Hoćeš li u Vodnjan, moraš da imadeš posebnu za to dozvolu od c. kr. zapovjedništva ratne luke u Puli. Dakle opet neprilika u pogledu primanja pošte. A ipak je Mrčana u mirno doba brojila oko 1200 stanovnika. Imade dvorazrednu pučku učionu, župni ured, općinsko upravno vijeće, c. k. žandarmerijsku postaju, brojni odio finansijske straže, imade i posuđilnicu i nekoliko trgovina. Držimo i uvjereni smo, da bi nam pripadao jedan poštanski ured i obzirom na broj stanovnika i obzirom na druge državne i privatne uredi u Mrčani, koji dnevno primaju poštu. Naša se krv lije po bojnim poljanama na obranu cara i domovine, mi dajemo caru što je carevo, mi

vršimo svoje dužnosti, ali tražimo i naša prava, koja nam pripadaju. Tražimo od c. kr. ravateljstva pošta i brzojava u Trstu, da poduzme shodno, kako bi se u Mrčani čini prije otvorio redoviti poštanski saobraćaj, što toplo preporučujemo i našim gg. zastupnicima. Mrčanci.

Labin. U našoj općini vjada mir i veselje. Ovo nam najčešće izazivlje dolazak kakvog jedrenjaka sa hranom. Ti i ako nijesu pregušti pa i ako uvijek, radi nekakvog uzroka zakasne, ipak prispijevaju. Tad nas naša aprovizacija nadari sa nekoliko kg repe, krumpira a katkada čak i brašnom. To se veselje pred nekoliko dana još više pomnožalo, kadno se usidrila 4 jedrenjaka, krcata hranom, najviše repom, pa je možeš i par stotina kg dobiti, a bit će je dosta i za krmu, jer se mnogo toga — oko 400 q — pod mudrom upravom Miljevoia i pokvarilo. On hoće, da se sve to brzo obavlja, a za brzo obavljanje treba i dosti namještenika. Za namještenje ovih nije bio u neprilici, pa zlobni jezici govore, da u Labinu već nema nijednog nezaposlenog starca niti dječarca, jer sto ih bilo, to se sve ponamjestilo u aprovizaciju. Svakako pametno, što se sve nezaposlene namještilo, jer bi se ovi mogli popuniti pa eventualno izazvati demisiju načelniku, koju nitko ne želi. Ta on već s nama vlada preko 10 godina, sa svim svojim zastupstvom, a na svaciće zadovoljstvo, kažu. Ta ovo je općinsko zastupstvo izabrano jednoglasno i to na onim izborima, sa kojih su bili naši svjesni izbornici potjerani žandarskim bajonetama, a da se nijesu niti mogli poslužiti svojim izbornim pravom. Onda nije čudo, da slavenski živalj na Labinstini, u kojoj ima — po statistici od 1910, koju su oni sami sastavljali — 9.690 Slavena prema 2491 Talljana, ubrojiv im i 43 Nijemca, nije u općinskom zastupstvu zastupan po nijednom zastupniku. Ovi brojevi nijesu dostatni da kod gospode labinske izazovu bar tolerancu prema našemu jeziku i narodu, ne oni nam javno oglašuju samou talljanskem jeziku i šalju u okolicu oglase u talljanskem jeziku i ne pitajući se, hoće li to narod razumjeti. On to moral! O toleranci našeg naroda mogao bi više toga spomenuti, no da budem čim kraći, navesti ču samo ova 2 slučaja: Jedan naš inteligent, komu usud nije dosudio, da se rodi u Labinu, prem već ovdje stanuje 8 godina, poslao g. načelniku zamolbu, da mu se izda knjižica za aprovizaciju, a ovaj se gospodin naprosti otrese riječima: Zar ču ja ovdje strance hraniti? — Pred nekoliko vremena razboli se kćerka jednog našeg čovjeka, pozove liječnika, koji pripše lijek. Covjek podje do njegove lijekarne i kupi lijek. Jedan sat iza toga podje na aprovizaciju i zamoli da mu se proda par dkg maslaca, jer mu nužno treba za bolesnu kćerku. Otputiše ga g. načelniku, koji je tu blizu stajao, i zamoli ga. O, drage volje, moj dragi — odgovori lisac — samo mi je žao jer moram stvar držati za bolesnike. Pa moja kćerka je bolesna, kako ste se osvjedočili po onom receptu, kog ste pročitali. „Da, drage volje, ali treba štediti za bolesne“, ponovi on. „Ali kad Vam kažem, da je bolesna, i to ne lako?“ „Dá, dá, ali moram štediti za bolesnike, s Bogom!“ — I naš čovjek ostade bez maslaca, jer se isti mora štediti valjda samo za labinske „bolesnike“! Tako se valjda i kava štedi za labinske kavane, a mi ipak pijeimo „Ersatz“! O, Miljevoie, Miljevoie, prefrigan si dosti, pa ti se samo čudim, što se često pokazuje tako sitnim. Čujte još nešto, o tom našem „gospodu“: u aprovizacioni odbor imenovana su, na pritisak kotar, poglavarsvta, trojica naših ljudi, pa se jedan od ovih usudio zapitali nešto o financijalnoj strani aprovizacije, a naš se „gospod“ brzo snadjie i odgovori, da je to unutarnja administraciona stvar općine, pa se aprovizacioni odbor u to ne treba upuštati. Naravski neka seljak plaća hranu skuplje negoli u drugim općinama, neka seljak kupuje sjeme uz 1 K po kg, prem ovo stoji K 0.64 po kg, a za dobitak ne treba da znadete vi „vanjski“, to ćemo mi već pametnoj svrsi privesti. O, gospodo labinska, zar ne će biti konca vašemu pašovanju? Zar se neće nitko naći, tko će rastjerati tu Augiašovu štalu? O, hoće, hoće, onaj isti seljak, koji Vas nesvesno postavio na to mjesto, on će Vas prvom zgodom svjesno izbaciti, a do te zgode, gospodo, uživajte i nadalje, ali znajte: agonija Vam se približava! — „Gospod“ misli ovoim zgodom poplatiti sve dugove labinske općine, dograditi „Piazza di san Marco“ i još uložiti lijepih hiljada — dosada je K 25.000 — u ratne zajmove na ime same općine Labin. Stalni smo, da mu se neće pošreći! Više drugom zgodom!

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admirala broj II.

od 11. siječnja 1918.

Posadno nadzorstvo nadpor. Badl.

Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“;

Mor. štop. lječnik dr. Weiser.

Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici; linijski lječnik dr. Teichmann.

POLITEAMA CISCUTTI.

Danas u Subotu

velike kinematografske predstave sa slijedećim rasporedom:

Otrovna čaša

senzacijonalan film iz života meksičkih Cowboy-a u 4 čina sa Gussi Fritz i Teesa Fred u glavnim ulogama

Početak: u 3, 4:10, 5:20 i 6:30 sati pop.

CIJENE:

Ulažnina za parter i lože K 1.—; lože K 2.—; zatvoreno sjedalo — 50 filira; galerija — 40 filira.

Samo za odrasle! — Samo za Pulju!

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Borgila broj 24.

Današnji raspored**GUSLAR**

Igrokaz u 4 čina sa LOTTE NEUMANN

Početak: 2:30, 3:55, 5:20, i 6:45 s. pop.

Zagradljivo prestativo.

Ulažnina: I. prostor 1 K; II. i III. prostor 40 fil.

Uti se može kod svake prestative.

Kinematografsko društvo si pridržava pravo promjenjiti raspored.

Kupuje i prodaje

uz povoljne uvjete

svake vrsti pokutiva, šivatih i drugih strojeva

poznata tvrtka

FILIP BARBALIC, Šibenska ulica.

Tapetarske radnje i popravke pokutiva obavlja brzo uz umjerene cijene.

Sjetite se udovica i siročadi palih vojnika!**Na plodnoj Hani.**

(Nastavak.)

Iza nedjelje, koje su naši bjegunci prispjeli u svoju novu postojbinu, osvanuo je još ljepši, toplji ponедjeljak. Sunce je bacalo na pregrše, svoje zlatne trakove po širokoj ravniči, po poljama, sjenokošama i onim bogatim usjevima, što su se lejili.

Stari je Tone danas rano ustao i zvog brloga, što ga jučer pripravio bio i zražene slame. Nije mogao spavati. Ne radi tvrde ili neobične postelje. To ne. Spavao je već na mnogo neudobnijim ležištvima, spavao je već i na vlažnoj zemlji, i na tvrdoj daski kojekakve bracere. Spavao bi bio i ovđje, ali nekakovo ga novo čuvstvo cijeloga zaukljilo. Tidja kuća, tidja zemlja, pa još i ona šumeća voda, što je oko te kućerine tekla, pa svi dogadjaji posljednjih dana toliko ga uzbudili, da nije mogao mirno otpočinuti.

Sad je išao tom širokom cestom, između dva reda visokih trešnja, punih još zelenih nezrelih ploda, koja se sve više i više spušta u Lošticu.

Loštice su nainje ležale već u ravniči, dok su vičice ono selo, odakle se on rano otpatio, počivajući u uvali medju bregovima, obrasim gustom i bogatim i da preveli taj put, morao je najprije

Potpisivanje ratnog zajma, skopčanog sa osiguranjem, traje i još dalje.

Veoma važno za one, koji imaju gotovog novca.

Tko sad plati na jedan put K 687.60 dobiti će nakon devet godina, t. j. godine 1926. K 1000 u gotovom novcu.

Umre li prije, dobit će njegovi naslijednici jednu državnu zadužnicu u vrijednosti od 1000 kruna, za koju će godine 1926. dobiti u gotom novcu K 1000. Vrhu toga vratit će im se od plaćenih K 687.60

na koncu prve godine osiguranja K 615.53;
" " treće " 482.36,
" " pete " 336.25,
" " sedme " 175.92.

Tko uema dosta gotovog novca, može plaćat na godinu K 90, polugodišnje K 45.90, četvrtgodišnje K 23.40 ili mjesечно K 7.95.

Prijave primaju:

C. k. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročad. Vodja kotarske poslovaonice u Pazinu JOSIP MALJAVAC.

Suradnici: ROŽA JOSIP, c. k. profesor u Pazinu; BOLONIĆ PETAR, nadučitelj u Sv. Petru u Šumi; LUKEŽ DRAGUTIN, nadučitelj u Tinjanu; BUTKOVIC NIKO, opć. tajnik u Žminju; TOMASIĆ LOVRO, nadučitelj u Cerovljiju; VRABEC IVAN, župnik u Zamasku; BAČIĆ JOSIP, nadučitelj u Vranju; SIRONIĆ METOD, nadučitelj u Veličkoj Učki i LEOPOLD STIHOVIĆ, nadučitelj u Lindaru.

DOBRO ĆE ZASLUŽITI

svaki onaj, koji bero i sakuplja suno i zeleno lišće lekovike, smitja, dušice, smrđaka, pellua, kao i svakovne ljekovite trave i korjenja.

U dobri plaća prima tvrtka

Marospin

na Premanturskoj cesti.

Sjetite se Crvenog križa!

da se uspinje na onizak brežuljak, pa onda da se cestom spušta dolje u grad, u ravnicu.

Stari je Tone motrio livade, motrio je sve to bogatstvo, tu zlatovrijednu zemlju, i bilo mu je tijesno i neugodno pri srcu.

Nije to njegovo, ne. On ima tamo dolje litice, imu i nešto polja, ima smokve, uljike, pa ima i onu domaću seljačku kuću. Ono je njegovo. Ondje se rodio, ondje se mučio, živio, ondje bi htio i unrijeti i počivati, kaošto počivaju svi njegovu stariju.

A ova je zemlja ovdje doduše lijepa, plodna, i jedna je lijeha više vrijedna negoli prostrana polja pune kamenja, ali to nije njegovo. To je tudje. Zašto je on pod svoje stare dane morao ovamo? Ne zna.

Cesta je postajala živilja. Seljaci su izvozili gnoj, išli plugom i konjima da oru, da kose, i Tone je začudjeno gledao te nove, dosad nikad nevidjene strojeve.

Bože moj, što li svega ne imaju po svijetu. Odje bi si on bio mislio, da će ovđje nešto tako čudnovatoga vidjeti.

Tamo dolje na lijevo već kose. A kako to brzo ide. Samo seljak tamo sjedi i ravnja konjima, dok konji vuku stroj i seljaka na njemu, one se očjelne kose dižu, pa jedna za drugom padaju i režu mekanu travu. I konji idu i idu, poškoren se

prostor sve to više širi, a u sredini ostaje samo kao maleno ostrvo, onaj još nepokošeni dio.

A djevojke uredjuju, grabljuju, kupe ono poškreno sijeno, pa neka se susi.

Stari se Tone čudi. Kako to brzo ide, koliko bi ovdje jakih košača trebalo, a eno, gle samo jedan čovjek, dva konja, koja vuku tu čudnu dvojkolicu, koja baca po strani kose, a te nemilosrdno sišku.

Agle još većega čuda!

Stari Tone ne može, da svojim očima vjeruje. Djevojka se tamio raskoračila upravo po muškarčku, i velikom kosom zamahuje i kosi. Trava se pod njezinim udarcima povaljuje, a ona siječe tom kosom, kao da bi percem.

Lica joj se žaru od posla, od sunca i mladosti. Bez odmora i bez prestanka kosi, upravo kao onaj stroj, koji je malo prije vidi. I starac se čudi. Djevojka i kosi! Doduše stari ljudi, njegov otac još, pripovijedali su, da su nekada i sve naše ženske kosiile, a bile su onda i punije, i jače i zdravije. Ali se u novije doba sve promjenilo.

Žene, koje kose, te su danas rijetke i neobične, a ovdje evo imaju za košnju još i onu čudnu seravu, koju konji vuku, a djevojka tu ipak kosi. I kako još. Nijedan se muški ne bi morao stijeti, kad bi bio takav košač.

Cudnovata zemlja!

(Nastavit će se.)

V
da bu
Ji daki
se bo
rojjer
mnji c
narod
ne sa
stil ve
prava
U